

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.3.3.40>

TEORETYCZNE I PRAWNE PODEJŚCIE DO UJAWNIEŃ ISTOTY PODMIOTU ADMINISTRACYJNOPRAWNEJ REGULACJI DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ NA UKRAINIE

Denys Paramanov

aspirant

Naukowo-Badawczego Instytutu Prawa Publicznego (Kijów, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-2158-4700

Denys_Paramanov@ukr.net

Adnotacja. Artykuł poświęcono ujawnieniu istoty przedmiotu administracyjnoprawnej regulacji działalności gospodarczej na Ukrainie. Wyjaśniono, że przeanalizowany temat nie jest nowy dla nauk administracyjnoprawnych, lecz najnowszy paradygmat rozwoju przedmiotu prawa administracyjnego wymaga innego spojrzenia na istotę procesów regulacyjnych norm administracyjnoprawnych dotyczących stosunków społecznych, w tym w zakresie działalności gospodarczej. Ustalono, że państwo, w osobie uprawnionych organów władzy, powinno korzystać z arsenału środków prawnych adekwatnych do współczesnych warunków rozwoju stosunków społecznych. Dotyczy to przede wszystkim zrozumienia potrzeby odejścia od dogmatu wyłącznego wpływu regulacji administracyjnoprawnych na publiczne stosunki prawne poprzez środki karne (klasyczne metody właściwe dla tego rodzaju regulacji prawnych), ale także uwzględnienia potrzeby realizacji działań administracyjno-usługowych administracji publicznej. Udowodniono, że istotą administracyjnoprawnej regulacji działalności gospodarczej na Ukrainie jest sporządzanie publicznych stosunków prawnych dotyczących rozwoju gospodarczego kraju, wspieranie działalności gospodarczej i ochrona praw podmiotów gospodarczych na Ukrainie.

Słowa kluczowe: regulacja administracyjnoprawna, przedmiot, działalność gospodarcza, publiczne stosunki prawne, regulacja, podmioty gospodarcze.

THEORETICAL AND LEGAL APPROACH TO DISCLOSURE OF THE ESSENCE OF THE OBJECT COMPONENT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF ENTREPRENEURIAL ACTIVITY

Denys Paramanov

Graduate Student

Research Institute of Public Law (Kyiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0002-2158-4700

e-mail: Denys_Paramanov@ukr.net

Abstract. The article is devoted to disclosure essence of object component administrative and legal regulation entrepreneurial activity in Ukraine. This topic is not new for administrative and legal science. However, new paradigm development of the subject of administrative law requires a different look at the essence of the regulatory processes of administrative and legal norms on public relations, including in the field of entrepreneurial activity. It is determined that the state, represented by the authorized bodies of power, must use an arsenal of legal means adequate to the modern conditions of the development of social relations. This concerns, first of all, the understanding of the need to move away from the dogma of the exclusive influence of administrative and legal regulation on public legal relations using classical methods inherent in this type of legal regulation. It has been proved that the essence of administrative and legal regulation of entrepreneurial activity in Ukraine lies in the peculiarities of public legal relations – economic development of the country, support for entrepreneurial activity and protection of the rights of business entities in Ukraine.

Key words: administrative and legal regulation, business entities, entrepreneurial activity, object, public legal relations, regulation.

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ ПІДХІД ДО РОЗКРИТТЯ СУТНОСТІ ОБ'ЄКТНОЇ СКЛАДОВОЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Денис Параманов

аспірант

Науково-дослідного інституту публічного права (Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-2158-4700

e-mail: Denys_Paramanov@ukr.net

Анотація. Стаття присвячена розкриттю сутності об'єктної складової адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності в Україні. Уточнено, що представлена до аналізу тематика не є новою для

адміністративно-правової науки, однак новітня парадигма розвитку предмета адміністративного права вимагає по-іншому поглянути на сутність регулятивних процесів адміністративно-правових норм на суспільні відносини, у тому числі у сфері підприємницької діяльності. Визначено, що держава, в особі уповноважених органів влади, має використовувати арсенал правових засобів адекватних сучасним умовам розвитку суспільних відносин. Це стосується, в першу чергу, розуміння необхідності відходу від догми виключного впливу адміністративно-правового регулювання на публічні правовідносини карними засобами (класичними методами, притаманними для цього різновиду правового регулювання), а й взяття до уваги необхідності реалізації адміністративно-сервісної діяльності публічної адміністрації. Доведено, що сутність адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності в Україні полягає в упорядкуванні публічних правовідносин щодо економічного розвитку країни, підтримки підприємницької діяльності та захисту прав суб'єктів підприємницької діяльності в Україні.

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання, об'єкт, підприємницька діяльність, публічні правовідносини, регулювання, суб'єкти господарювання.

Постановка проблеми. За загальним правилом держава забезпечує життєдіяльність суспільства як системи через використання влади, а право – через правове регулювання – впорядкування суспільних відносин за допомогою права і правових засобів. Інакше: сфера правового регулювання – галузь соціального простору, яка охоплена правом. Це насамперед суспільні відносини, економічні, політичні, соціально-культурні. Йдеться про ті суспільні відносини, функціонування яких неможливо без використання правових засобів. Однак не все в суспільних відносинах урегульовано правом. Наприклад, в галузі економічних відносин – це процеси виробництва; в галузі політичних відносин – розробка програм і статутів партій; в галузі духовно-культурних – релігійні відносини та ін. Відповідно, скласти сферу правового регулювання можуть лише відносини, що піддаються правовому регулюванню (Ананченко, 2016, 40).

Слід також враховувати, що правове регулювання є галузевим, що передбачає варіацію системи правових засобів, застосованих для упорядкування суспільних відносин, необхідних саме для цього виду відносин. Тобто існує конституційно-правове, адміністративно-правове, цивільно-правове, господарсько-правове регулювання. У загальному, конституційно-правове та адміністративно-правове регулювання притаманне майже для всіх суспільних відносин будучи публічною складовою, а цивільно-правове та господарсько-правове регулювання – приватною. Досить часто їх предметну складову важко розмежувати, адже вони знаходяться в тісному взаємозв'язку задля ефективності правового впливу.

Це дослідження безпосередньо спрямоване на розкриття сутності об'єктної складової адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності в Україні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Представлена до аналізу тематика не є новою для адміністративно-правової науки, зокрема окремі її особливості висвітлені у працях таких вчених як: А. Ананченко, В. Галунько, А. Замрига, М. Ковальова, О. Коротун, Н. Криштоф, А. Кучеренко, А. Матвійчук, В. Олефір, А. Олійник, М. Пихтін, В. Теремецький, Н. Федорук, А. Чорна, О. Шкуропацький та інші. Однак новітня парадигма розвитку предмета адміністративного права вимагає по-новому поглянути на сутність регулятивних процесів адміністративно-правових норм на суспільні відносини, у тому числі у сфері підприємницької діяльності.

Виклад основного матеріалу. Ведучи мову про адміністративно-правове регулювання слід уточнити, у юридичній науці немає єдиного та усталеного підходу до його визначення. Існує велика кількість пропонувань дефініцій, які досить істотно відрізняються одне від одного. Однак також варто зазначити, що є низка ознак, на які звертається загальна увага, тому вони можуть слугувати характерними ознаками адміністративно-правового регулювання (Матвійчук, 2018: 123).

Так вчений В. Галунько під адміністративно-правовим регулюванням розуміє цілеспрямований вплив норм адміністративного права на суспільні відносини з метою забезпечення за допомогою адміністративно-правових засобів прав, свобод і публічних інтересів фізичних та юридичних осіб, нормального функціонування громадського суспільства та держави (Галунько, Олефір, Пихтін, 2011: 242). Майже аналогічне визначення вказаного поняття надає В. Теремецький (Теремецький, 2012: 53) та інші науковці (Коротун, 2019: 152).

Дещо відмінною є, як приклад, думка Ю. Козлова, який визначає адміністративно-правове регулювання як процес послідовного використання адміністративно-правових засобів для досягнення цілей регулювання поведінки учасників суспільних відносин (Козлова, Попов, 1999). Вчений А. Матвійчук (Матвійчук, 2018) уточнює, що цю думку критикує О. Шкуропацький, який зазначає, що, по-перше, адміністративно-правове регулювання є результатом впливу адміністративно-правових норм на суспільні відносини. Тому здається не зовсім зрозумілим, звідки та внаслідок чого виникає зазначений процес. Оскільки не визначено коріння виникнення цього процесу, то й не до кінця зрозуміло: йдеться саме про процес адміністративно-правового регулювання чи про якийсь інший процес, який має ті самі ознаки, що й визначені автором. По-друге, будь-яке визначення явища, особливо такого, що має дієвий характер (тобто характер процесу або дії), має містити в своєму складі завдання або функції, що їх покликано виконувати явище, визначення якому надається. Проте у запропонованому визначенні завдання визначено досить розмито, і незрозумілим є, які саме цілі має адміністративно-правове регулювання (Шкуропацький, 2015: 105).

Тож логічно вважати, що адміністративно-правове регулювання, по-перше, є правовим явищем, що має характер системної дії на адміністративно-правові відносини задля їхнього впорядкування; по-друге, має корінь у вигляді адміністративно-правової норми; по-третє, виконує функцію забезпечення та захисту прав і законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин.

Слід також враховувати, що між адміністративно-правовим та конституційним регулюванням існує тісний зв'язок, який полягає в тому, що конституційне право є провідною галуззю для всіх інших галузей права, оскільки їх норми мають базуватися на принципах та нормах Конституції України та не суперечити їм. Конституційне право закріплює правові засади і принципи формування і функціонування усього механізму держави, визначає основні засади правового статусу особи. Основна відмінність між конституційно-правовими та адміністративними відносинами полягає в тому, що конституційне право регулює політичний, а адміністративне – організаційний аспект (Федорук, 2018: 31–32).

Як зазначає Н. Федорук, основними відносинами, що становлять предмет регулювання адміністративного права більшість науковців визначає такі: відносини, що становлять виконавчо-розпорядчу діяльність органів виконавчої влади та місцевого самоврядування (т.зв. «управлінські» відносини); відносини, що виникають у процесі внутрішньої організації та діяльності апаратів державних органів та органів місцевого самоврядування; відносини, що виникають із приводу застосування заходів адміністративного примусу та адміністративної відповідальності до фізичних та юридичних осіб; відносини, пов'язані з організацією діяльності адміністративних судів (адміністративна юстиція); відносини, що виникають із приводу забезпечення органами виконавчої влади і місцевого самоврядування реалізації та захисту прав і свобод фізичних та юридичних осіб, а також надання особам різноманітних адміністративних послуг та інших видів взаємодії органів публічної адміністрації з інститутами громадянського суспільства. Об'єднує ці відносини те, що вони пов'язані зі здійсненням виконавчо-розпорядчих та організаційних функцій державної влади та місцевого самоврядування (Федорук, 2018: 32).

Задля можливості виявлення кола суспільних відносин, що складають сферу адміністративно-правового регулювання в межах підприємницької діяльності в Україні уточнимо, що за встановленим конституційним правилом, кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Це право базується на свободі підприємницької діяльності (Конституція України, 1996; Кучеренко, 2013: 38), реалізація якої має відбуватися у сфері публічно-правового регулювання підприємництва, мати правомірний характер і враховувати приватні інтереси господарюючих суб'єктів (Олійник, 2020: 100).

Наразі конституційна норма щодо права на підприємницьку діяльність в Україні деталізується в законах і підзаконних нормативно-правових актах (Конституція України, 1996; Олійник, 2020: 101). Аналіз напрямків державної діяльності з функціональної точки зору свідчить, що до основних функцій державного управління і державного регулювання у сфері підприємницької діяльності слід віднести: здійснення правового регулювання, тобто видання законів та підзаконних нормативно-правових актів, що визначають поведінку суб'єктів підприємницької діяльності та інших суб'єктів економічних відносин; контроль та нагляд за дотриманням з боку учасників ринкових відносин встановлених умов та правил підприємницької діяльності; захист держави, суспільства та окремих учасників економічних відносин від правопорушень; реалізація права державної власності нарівні з іншими суб'єктами підприємницьких відносин; державна підтримка розвитку підприємництва, особливо малого і середнього бізнесу; здійснення дерегулювання економічних відносин (Ковальова, 2007: 8–9).

Додамо, що конституційні основи правопорядку у сфері господарювання передбачають з поміж іншого, визначення виключно законом правових засад і гарантій підприємництва, а також забезпечення державою захисту конкуренції у підприємницькій діяльності, недопущення зловживання монополієм становищем на ринку, неправомірного обмеження конкуренції та недобросовісної конкуренції, визначення правил конкуренції та норм антимонопольного регулювання виключно законом (Господарський кодекс України, 2003).

Тобто правове регулювання підприємницької діяльності, перш за все, здійснюється в цілях забезпечення необхідних зовнішніх умов для її здійснення [14], а адміністративно-правове має за мету належним чином організувати прямий та опосередкований взаємозв'язок підприємств з суб'єктами владних повноважень задля досягнення конкретних результатів такої взаємодії (в залежності від виду правовідносин).

Визначаючи сутність підприємницької діяльності як об'єкта адміністративно-правового регулювання, спершу наведемо думку М. Ковальової, яка вважає, що це складна система суспільних відносин, що виникають у зв'язку з реалізацією компетентними органами держави функцій і повноважень щодо забезпечення можливості здійснення суб'єктами господарювання самостійної, ініціативної, систематичної, на власний ризик діяльності по виробництву продукції, виконанню робіт, наданню послуг та заняття торгівлею з метою одержання прибутку (Ковальова, 2007: 8). Також М. Ковальова уточнює, що характерні особливості і змістовно-якісні ознаки підприємництва зумовлюють: а) органічне співвідношення економічних та прямих методів державно-управлінського впливу; б) визначення основних напрямків і функцій держави щодо адміністративно-правового впливу на підприємницьку діяльність; в) наявність спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади, особливості змісту його управлінських функцій та повноважень; г) встановлення правових засад усунення адміністративних перешкод у розвитку підприємництва, вдосконалення адміністративно-правових засобів регулювання та державного контролю у цій сфері (Ковальова, 2007: 8).

Відзначимо також думку А. Чорної (Чорна, 2017) яка зазначає, що адміністративно-правове регулювання підприємницької діяльності опосередковується чотирма основними напрямками, яким відповідають відповідні правові блоки (Козлов, Овсянко, Попов, 2002: 128). Перший блок регулює легалізацію діяльності підприємств, які відкривають власний бізнес, та управління відокремленим майном, організацію роботи (у разі, якщо вони мають працівників). Другий блок регулює так звані «вертикальні» відносини між суб'єктами підприємницької діяльності з одного боку, органами публічної влади – з іншого (Козлов, Овсянко, Попов,

2002: 128). Третій блок опосередковує відносини «по діагоналі» між підприємцем з банками та іншими кредитними установами щодо залучення додаткових коштів. Четвертий блок регулює відносини підприємців з іншими учасниками господарських відносин, тобто «горизонтальні» відносини зі своїми партнерами по економічній діяльності, зокрема постачальниками, клієнтами, споживачами, перевізниками тощо (Козлов, Овсянко, Попов, 2002: 129). Тобто вчена прибічниця думки того, що адміністративно-правове регулювання підприємницької діяльності охоплює сферою впливу майже усі відносини, що пов'язані із впливом та участю держави у процесі розвитку та функціонування ринкової економіки через механізми реалізації відповідних державних політик.

Таким чином, провівши аналіз наукових позицій щодо того, якою є сутність підприємницької діяльності як об'єкта адміністративно-правового регулювання, можемо висловити власне бачення щодо зазначеного. По-перше, держава, в особі уповноважених органів влади, має використовувати арсенал правових засобів адекватних сучасним умовам розвитку суспільних відносин. Це стосується, в першу чергу, розуміння необхідності відходу від догми виключного впливу адміністративно-правового регулювання на публічні правовідносини кримінальними засобами (класичними методами, притаманними для цього різновиду правового регулювання), а й взяття до уваги необхідності реалізації адміністративно-сервісної діяльності публічної адміністрації. Сутність зазначеного передбачає припинення адміністративного тиску на суб'єктів господарювання, які вчасно і в повному обсязі сплачують податки та не порушують екологічних норм. Іншими словами воно має бути зведено виключно до окремих вкрай необхідних напрямків. А саме у сфері правореалізації позитивного публічного адміністрування податків та негативного контролю за дотриманням екологічних норм та комплексного антимонопольного регулювання. Окремо має існувати сервісна діяльність публічної адміністрації, що характеризується проявом допомоги суб'єктам правовідносин, що існують в межах аналізованої сфери, та слугує фундаментом для забезпечення їхніх потреб (Замрига, 2019: 35). По-друге, сфера підприємницької діяльності є розгалуженою, що зумовлює наявність «розмиття» певних характерних ознак предметів регулювання різних галузей права й зумовлює їхнє доповнення одне одним. Тобто не слід у відрив від конституційно-правового, цивільно-правового чи господарсько-правового регулювання розглядати адміністративно-правове регулювання підприємницької діяльності в Україні, слід враховувати їхні взаємозв'язки та особливості виключності публічно-правових та приватноправових відносин.

Висновок. Проведений аналіз дає можливість узагальнити, що сутність адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності в Україні полягає в упорядкуванні публічних правовідносин щодо економічного розвитку країни (у сферах дозволено-ресурсаційних процедур, стандартизації, оподаткування тощо), підтримки підприємницької діяльності (заходи щодо стабілізації фінансової системи, заходи щодо валютно-курсової стабілізації, сприяння пожегавленню економічної активності та запобігання економічному спаду, заходи щодо відновлення керованості національної економіки (Криштоф, 2008)) та захисту прав суб'єктів підприємницької діяльності в Україні (реалізація багатофункціональної системи правових засобів різногалузевого спрямування для визнання, відновлення порушеного права і законного інтересу й ліквідації його наслідків).

Список використаних джерел:

1. Административное право: учебник / под ред. Ю. Козлова, Л. Попова. – Москва: Юрайт, 1999. – 320 с.
2. Ананченко А. Механізм правового регулювання та його елементи / А. Ананченко // Актуальні питання державотворення у аспекті євроінтеграційних процесів в Україні : зб. тез круглого столу (м. Київ, 1 листопада 2016 р.) / за. ред.: Н. Кулак, А. Головащук. – Київ : КНУТД, 2016. – С. 70–73.
3. Галунько В. Адміністративне право України : навчальний посібник : у 2-х т. / В. Галунько, В. Олефір, М. Пихтін та ін. – Херсон: ПАТ «Херсонська міська друкарня», 2011. – Т. 1: Загальне адміністративне право. – 320 с.
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
5. Замрига А. «Адміністративна сервісність» як ознака діяльності публічної адміністрації в сфері адміністративно-правового забезпечення господарської діяльності в Україні / А. Замрига // Правова позиція. – 2019. – № 3 (24). – С. 31–36.
6. Ковальова М. В. Адміністративно-правові режими підприємницької діяльності в Україні: автореф. дис. ... на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / М. В. Ковальова. – Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2007 – 19 с.
7. Козлов Ю. Административное право : учебник для студ. вузов, обуч. по специальности «Юриспруденция» / Ю. Козлов, Д. Овсянко, Л. Попов – М.: Юрист, 2002. 697 с.
8. Конституція України від 28.06.1996. № 254к/96-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
9. Коротун О. Адміністративно-правове регулювання охорони засобів індивідуалізації учасників господарського обороту та послуг/ О. Коротун // Підприємництво, господарство і право. – 2019. – № 5. – С. 151–155.
10. Криштоф Н. Державна політика підтримки розвитку підприємництва в умовах світової економічної кризи [Електронний ресурс]/ Н. Криштоф // Науковий вісник. – 2008. – № 2. – Режим доступу: http://lvivacademy.com/vidavnistvo_1/visnik2/fail/Kryshtof.pdf
11. Кучеренко А. Конституційне право людини на підприємництво / А. Кучеренко // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Юридичні науки». – 2013. – № 2 (5). – С. 38–44.

12. Матвійчук А. Визначення адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення регуляторної політики / А. Матвійчук // Підприємництво, господарство і право. – 2018. – № 11. – С. 121–124.
13. Олійник А. Поняття реалізації конституційної свободи особи на підприємницьку діяльність в Україні / А. Олійник // Право і суспільство. – 2020. – №2. – С. 98–103.
14. Про підприємництво : Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3505–IV. (втратив чинність). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12#Text>
15. Теремецький В. Поняття адміністративно-правового регулювання у сфері оподаткування / В. Теремецький // Держава та регіони. Серія «Право». – 2012. – № 1. – С. 50–54.
16. Федорук Н. Окремі питання розмежування конституційних та адміністративних правовідносин / Н. Федорук // Науковий вісник ХДУ. Серія Юридичні науки. – 2018. – № 1. Том 2. – С. 31–34.
17. Чорна А. Підприємницька діяльність як об'єкт адміністративно-правового регулювання / А. Чорна // Підприємництво, господарство і право. – 2017. – № 5. – С. 128–132.
18. Шкуропацький О. Поняття адміністративно-правового регулювання соціального захисту офіцерського складу збройних сил України / О. Шкуропацький // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. – 2015. – № 20. – С. 104–108.

References:

1. Kozlov, Yu. & Popov, L. (Eds.). (1999). *Admynystratyvnoe pravo: ucheb.* [Administrative law: textbook] Moscow: Yurait [in Russian].
2. Ananchenko, A. (2016). *Mekhanizm pravovoho rehuliuвання ta yoho elementy* [The mechanism of legal regulation and its elements]. *Aktualni pytannia derzhavotvorennia u aspekti yevrointegratsiynykh protsesiv v Ukraini: zb. tez kruhloho stolu (m. Kyiv, 1 lystopada 2016 r.) – Current issues of state formation in the aspect of European integration processes in Ukraine: a collection of abstracts of the round table (Kyiv, November 1, 2016)*. N. Kulak, A. Holovashchuk (Eds.) (Pp. 70–73) Kyiv : KNUTD [in Ukrainian].
3. Halunko, V., Olefir, V., Pykhtin, M. et al. (2011). *Administratyvne pravo Ukrainy: navchalnyi posibnyk* [Administrative law of Ukraine: tutorial] (Vol. 1–2). Kherson: PAT «Khersonska miska drukarnia» [in Ukrainian].
4. *Hospodarskyi kodeks Ukrainy* від 16.01.2003. № 436–IV [Economic Code of Ukraine from 16.01.2003. № 436–IV] (2003). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine*, 18, art.144 [in Ukrainian].
5. Zamryha, A. (2019). «Administratyvna servisnist» yak oznaka diialnosti publichnoi administratsii v sferi administratyvno-pravovoho zabezpechennia hospodarskoi diialnosti v Ukraini ["Administrative service" as a sign of public administration in the field of administrative and legal support of economic activity in Ukraine]. *Pravova pozytsiia – Legal position*, 3 (24), 31–36. [in Ukrainian].
6. Kovalova, M. V. (2007). *Administratyvno-pravovi rezhymy pidpriemnyt'skoi diialnosti v Ukraini* [Administrative and legal regimes of business activity in Ukraine]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv: Kharkiv National University of Internal Affairs [in Ukrainian].
7. Kozlov, Yu., Ovsianko, D. & Popov, L. (2002). *Admynystratyvnoe pravo: uchebnyk dlia stud. vuzov, obuch. po spetsyalnosti «Iurysprudentsiia».* [Entrepreneurial activity as an object of administrative and legal regulation: textbook for students. universities studying in the specialty "Jurisprudence"]. Moscow: Yuryst [in Ukrainian].
8. Konstytutsiia Ukrainy від 28.06.1996. № 254к/96–VR [Constitution of Ukraine from 28.06.1996. № 254k / 96–BP]. rada.gov.ua Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
9. Korotun, O. (2019). *Administratyvno-pravove rehuliuвання okhorony zasobiv indyvidualizatsii uchasykyv hospodarskoho oborotu ta posluh* [Administrative and legal regulation of protection of means of individualization of participants of economic turnover and services]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo – Entrepreneurship, economy and law*, 5, 151–155 [in Ukrainian].
10. Kryshstof, N. (2008). *Derzhavna polityka pidtrymky rozvytku pidpriemnytstva v umovakh svitovoi ekonomichnoi kryzy* [Public policy of support of development of small and middle enterprise is in the conditions of world economic crisis]. *Naukovyi visnyk – Scientific Bulletin*, 2. Retrieved from http://lvivacademy.com/vidavnytstvo_1/visnik2/fail/Kryshstof.pdf [in Ukrainian].
11. Kucherenko, A. (2013). *Konstytutsiine pravo liudyny na pidpriemnytstvo* [The constitutional human right to entrepreneurship]. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu imeni Alfreda Nobelia. Seriia «Iurydychni nauky» – Bulletin of Alfred Nobel University of Dnepropetrovsk. Legal Sciences Series*, 2 (5), 38–44 [in Ukrainian].
12. Matviichuk, A. (2018). *Vyznachennia administratyvno-pravovoho rehuliuвання u sferi zabezpechennia rehuliatornoj polityky* [Definition of administrative and legal regulation in the field of regulatory policy]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo – Entrepreneurship, economy and law*, 11, 121–124 [in Ukrainian].
13. Oliinyk, A. (2020). *Poniattia realizatsii konstytutsiinoi svobody osoby na pidpriemnyt'sku diialnist v Ukraini* [The concept of realization of the constitutional freedom of a person to do business in Ukraine]. *Pravo i suspilstvo – Law and society*, 2, 98–103 [in Ukrainian].
14. *Pro pidpriemnytstvo : Zakon Ukrainy* від 23 liutoho 2006 r. № 3505–IV. (vtratyv chynnist) [About entrepreneurship Law of Ukraine of February 23, 2006 № 3505 – IV. (expired)]. rada.gov.ua Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12#Text> [in Ukrainian].
15. Teremetskyi, V. (2012). *Poniattia administratyvno-pravovoho rehuliuвання u sferi opodatkuvannia* [The concept of administrative and legal regulation in the field of taxation]. *Derzhava ta rehiony. Seriia «Pravo» – State and regions. Law Series*, 1, 50–54 [in Ukrainian].

16. Fedoruk, N. (2018). Okremi pyannia rozmezhuвання konstytutsiinykh ta administratyvnykh pravovidnosyn [Some issues of delimitation of constitutional and administrative legal relations]. *Naukovyi visnyk KhDU. Seriya Yurydychni nauky – Scientific Bulletin of KSU. Legal Sciences Series 1, Vol. 2*, 31–34 [in Ukrainian].
17. Chorna, A. (2017). Pidpriemnytska diialnist yak ob'ekt administratyvno-pravovoho rehuliuвання [Entrepreneurial activity as an object of administrative and legal regulation]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo – Entrepreneurship, economy and law*, 5, 128–132 [in Ukrainian].
18. Shkuropatskyi, O. (2015). Poniattia administratyvno-pravovoho rehuliuвання sotsialnoho zakhystu ofiterskoho skladu zbroinykh syl Ukrainy [The concept of administrative and legal regulation of social protection of officers of the Armed Forces of Ukraine]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu im. V.N. Karazina – Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University*, 20, 104–108 [in Ukrainian].

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.3.3.41>

NORMATYWNE I PRAWNE PODSTAWY DZIAŁANIA JEDNOSTEK NOTYFIKOWANYCH (OSÓB UPOWAŻNIONYCH) W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA I WYKRYWANIA KORUPCJI: KWESTIE EGZEKOWANIA PRAWA

Olha Piskunova

student

Naukowo-Badawczego Instytutu Prawa Publicznego (Kijów, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0001-6712-0366

e-mail: piskunova_olga@ukr.net

Adnotacja. W artykule przeprowadzono naukową analizę stanowisk naukowców dotyczących zrozumienia normatywnych i prawnych podstaw działalności uprawnionych podmiotów w zakresie zapobiegania i wykrywania korupcji. Zaproponowano system aktów prawnych, określających ogólne zasady działalności jednostek notyfikowanych (osób upoważnionych) w zakresie zapobiegania i wykrywania korupcji: 1) Konstytucja Ukrainy; 2) międzynarodowe traktaty prawne, które są ratyfikowane przez najwyższy organ ustawodawczy w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania korupcji; 3) akty prawne, określające podstawy prawne i organizacyjne funkcjonowania systemu zapobiegania korupcji na Ukrainie, treść i sposób stosowania zapobiegawczych mechanizmów antykorupcyjnych, zasady usuwania skutków przestępstw korupcyjnych; 4) akty Prezydenta Ukrainy i Gabinetu Ministrów Ukrainy, mające na celu zwiększenie skuteczności działań zapobiegawczych i przeciwdziałania korupcji; 5) regulacje przyjęte przez Krajową Agencję Zapobiegania Korupcji dotyczące bezpośredniej działalności jednostek notyfikowanych (osób upoważnionych) w zakresie zapobiegania i wykrywania korupcji oraz określające odpowiednie procedury zapobiegania i wykrywania korupcji w działaniach organów administracji publicznej.

Słowa kluczowe: podstawy prawne, regulacje prawne, korupcja, zapobieganie, przeciwdziałanie, ujawnianie, jednostka notyfikowana (osoba upoważniona) do spraw zapobiegania i wykrywania korupcji.

REGULATORY AND LEGAL PRINCIPLES OF ACTIVITY OF AUTHORIZED DIVISIONS (AUTHORIZED PERSONS) ON PREVENTION AND DETECTION OF CORRUPTION: LAW ENFORCEMENT ISSUES

Olha Piskunova

Applicant

The Research Institute of Public Law (Kyiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0001-6712-0366

e-mail: piskunova_olga@ukr.net

Abstract. The article provides a scientific analysis of the positions of scientists on the understanding of the legal framework for the activities of authorized entities to prevent, combat and detect corruption. A system of normative legal acts is proposed, which determine the general principles of activity of authorized subdivisions (authorized persons) on issues of prevention and detection of corruption: 1) Constitution of Ukraine; 2) international legal treaties that have been ratified by the highest legislative body on the prevention and combating of corruption; 3) legislative acts that determine the legal and organizational principles of the functioning of the anti-corruption system in Ukraine, the content and procedure for the application of preventive anti-corruption mechanisms, rules for eliminating the consequences of corruption offenses; 4) acts of the President of Ukraine and the Cabinet of Ministers of Ukraine, which are aimed at increasing the effectiveness of measures to prevent and combat corruption; 5) regulations adopted by the National